

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1940 kl. 12 m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2 i anledning av väckt motion om införande av så kallad sommartid.

Motionen.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion nr 94 har herr Sam Larsson m. fl. föreslagit att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes utfärda kungörelse om införande av så kallad sommartid från den tidpunkt Kungl. Maj:t prövar lämplig.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Yttranden.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från socialstyrelsen och lantbruksstyrelsen, vilken i sin tur hört Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Svenska lantarbetsgivareföreningen och Svenska lantarbetareförbundet.

Vidare hava till utskottet inkommit yttranden från Föreningen jordbrukets dag i Skaraborgs län, Sveriges Husmodersföreningars riksförbund, Svenska Trafikförbundet, Svenska Turistföreningen, Svenska Resebyråföreningen, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund samt Svenska elektricitetsverksföreningen.

Socialstyrelsen framhåller:

I en på uppdrag från det dåvarande civildepartementet utarbetad promemoria om sommartiden och dess verkningar i Sverige år 1916 betonades bland annat, att på grund av vårt lands nordliga läge med åtföljande förlängning av somnardygnet ljusa del samt vattenkraftens omfattande användning såsom drivkraft för belysningsmaskiner sommartid ej här hade åstadkommit så stor besparing av bränsle för belysningsändamål, som fallet torde ha varit i vissa på sydligare breddgrad belägna länder, där en liknande anordning införts. Framförallt hade emellertid olägenheter av sommartiden yppat sig för jordbrukets utövare.

Lantbruksstyrelsen framhåller:

Lantbruksstyrelsen har i ärendet inhämtat yttranden från Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Svenska lantarbetsgivareföreningen och Svenska lantarbetareförbundet.

I sagda yttranden understrykes enstämmigt, att införandet av sommartid för lantbruket medför allvarliga olägenheter. Sålunda har framhållits, att de flesta skördearbeten icke kunna igångsättas på morgonen förrän dagen torkat upp. Redan vid nuvarande tidsberäkning måste arbetarna därför under den bråda skördetiden ej sällan sysselsättas med mindre viktiga arbeten under den första morgontimmen. Det har även påpekats, att för lantbrukets del sommararbetsdagen infaller under fullt dagsljus enligt den rådande tidsindelningen, medan vid tillämpandet av s. k. sommartid vissa arbeten i djurstallarna skulle börja så tidigt, att elektrisk belysning bleve erforderlig i större utsträckning. Åtgärder i motionens syfte avstyrkas också av Riksförbundet landsbygdens folk samt Svenska lantarbetsgivareföreningen. Sveriges lantbruksförbund och Svenska lantarbetareförbundet förmena, att ifrågavarande åtgärder icke böra vidtagas med mindre därigenom vunnas betydande ekonomiska fördelar, vilka odiskutabelt uppvägte nackdelarna för jordbruket.

För egen del finner sig lantbruksstyrelsen kunna instämma i vad sålunda anförts om olägenheterna inom lantbruket med den föreslagna sommartiden. Då svårigheterna med att anskaffa och utnyttja den mänskliga arbetskraften dessutom för närvarande torde utgöra ett av de största hindren för upprätthållande och eventuell utvidgning av jordbruksproduktionen, anser lantbruksstyrelsen sig icke böra förorda, att åtgärder vidtagas uti ifrågavarande motions syfte med mindre därigenom betydande och påvisbara fördelar — som uppväga de påtalade olägenheterna för jordbruket — kunna uppnås på andra håll inom näringslivet och folkförsörjningen.

Svenska Trafikförbundet, Svenska Turistföreningen och Svenska Resebyråföreningen, vilka lämnat gemensamt yttrande, anse att den föreslagna sommartiden skulle komma att gynnsamt påverka reselivet genom att sommarsäsongen därigenom skulle komma att förlängas och tillstyrka därför motionen.

Svenska elektricitetsverksföreningen har med anledning av motionen företagit en utredning om den besparing av elektrisk energi, som härigenom skulle vinnas. Det har därvid visat sig, att man torde kunna uppskatta besparingen till ungefär 3 % av den borgerliga förbrukningen, därest sommartid tänktes införd under tiden mellan vår- och höstdagjämningen.

Utskottet.

Under år 1916 infördes på administrativ väg s. k. sommartid i vårt land att gälla under tiden 15 maj—30 september.

Som socialstyrelsen framhåller verkställdes genom dåvarande kungl. civildepartementets försorg en ingående utredning om den s. k. sommarti-

den och dess verkningar i Sverige år 1916». Utskottet har tagit del av denna utredning.

Vid 1917 års riksdag väcktes i andra kammaren motion »om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bibehållande i tillämpningen för hela innevarande år av gällande kungörelse angående tidberäkning inom riket». Riksdagen biföll denna motion. Sedan dess har frågan om s. k. sommartids införande i vårt land icke varit aktuell förrän nu.

För egen del finner sig utskottet kunna instämma i vad som av lantbruksstyrelsen anförts angående de olägenheter, som den föreslagna sommartiden skulle komma att medföra inom lantbruket.

Då utskottet icke heller kan finna att införandet av den i motionen föreslagna s. k. sommartiden skulle medföra några betydande och påvisbara fördelar för näringslivet och folkförsörjningen i övrigt får utskottet hemställa,

att motionen I: 94 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 april 1940.

På utskottets vägnar:

KARL AUGUST JOHANSON.

Närvarande: Herrar *Karl August Johanson, Wistrand, Härdin, Nils Andersson, Elofsson, Hagström, Herman Ericsson och Näslund.*
